Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж г 5/2014
04.09.2014. године
Б е о г р а д

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Браниславе Апостоловић и Споменке Зарић, чланова већа, у ванпарничном предмету предлагача С.М. из Г.В., ради заштите права на суђење у разумном року, решавајући о жалби предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Шапцу Р4п 1/14 од 02.07.2014.године, у седници одржаној дана 04.09.2014.године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба предлагача и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Вишег суда у Шапцу Р4п 1/14 од 02.07.2014.године.

О б р а з л о ж е њ е

Решењем Вишег суда у Шапцу Р4п 1/14 од 02.07.2014.године одбијен је као неоснован захтев за заштиту права на суђење у разумном року предлагача С.М. у парничном поступку који се води пред Основним судом у Шапцу у предмету П2 36/14.

Против овог решења Вишег суда у Шапцу предлагач је благовремено изјавио жалбу из свих разлога из члана 373. у вези члана 399. став 1. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 386. став 1. и 3. у вези члана 402. Закона о парничном поступку- ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11, 55/14) у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку и утврдио да жалба предлагача није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП на које Врховни касациони суд као другостепени суд пази по службеној дужности. У жалби се одређено не указује на битне повреде због којих се може изјавити жалба.

Према разлозима побијане одлуке предлагач је 18.06.2014.године поднео захтев за заштиту права за суђење у разумном року у парничном поступку који се води пред Основним судом у Шапцу у предмету П2 36/14. У захтеву се поред осталог наводи да је Основном суду у Шапцу 27.01.2014.године поднео тужбу ради лишења родитељског права против бивше супруге због кршења права детета, злостављања и занемаривања. Пошто Основни суд у Шапцу ништа не предузима, поступајући судија је прекршио одредбу члана 269. став 1. и 2. Закона, поднешен је захтев за изузеће поступајућег судије, а из истих разлога се подноси и овај захтев за заштиту права на суђење у разумном року са предлогом да се исти усвоји.

Поступајући по захтеву предлагача у смислу члана 8а. и 8б. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011, 101/2011 и 101/2013) Виши суд у Шапцу као непосредно виши суд у односу на Основни суд у Шапцу је утврдио да је након развода брака предлагача са бившом супругом Т.Д. њихово заједничко дете малолетни В.М., рођен 08.08.2005.године поверен мајци на самостално вршење родитељског права и уређен начин виђања предлагача са дететом. По тужби Центра за социјални рад Шабац донета је првостепена неправноснажна одлука којом је предлагач делимично лишен родитељског права у делу који се односи на одлучивање о питањима који битно утичу на живот малолетног детета и у делу који се односи на одржавање личних односа подносиоца захтева са малолетним дететом и измењен је начин његовог виђања са дететом у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад Шабац у присуству два стручна радника центра и мајке детета и то два пута седмично. Предлагач је поднео дана 27.01.2014.године Основном суду у Шапцу тужбу за лишење родитељског права његовог бившег супружника, у којој се наводи да бивша супруга крши право детета, да га злоставља и занемарује, па је предложио да се усвоји привремена мера забране контакта супруге са дететом до окончања поступка лишења родитељског права. Поступајући суд је најпре заказао рочиште по поднетој тужби за 07.04.2014.године, али је померио тај термин унапред и рочиште заказао за 04.03.2014.године. У међувремену, решењем председника Основног суда у Шапцу од 26.02.2014.године одбијен је захтев подносиоца захтева за изузеће поступајућег судије. Затим је пред Основним судом у Шапцу 04.03.2014.године одржано рочиште и донета одлука да се прибави мишљење Центра за социјални рад у Шапцу, а након пријема тог мишљења 02.04.2014.године одржано је ново рочиште дана 06.05.2014.године. На овом рочишту предлагач се изјаснио да ће предложити имена сведока, што је и учинио, а ново рочиште заказано за 17.06.2014.године. На ово рочиште су приступили и тужилац и тужена, али је тужилац-овде предлагач напустио суђење наводећи да ће поднети нови захтев за изузеће поступајућег судије. Нови захтев је поднео, али је одбачен од стране поступајућег судије као недозвољен 19.06.2014.године, а рочиште је заказано за 30.09.2014.године, те је померено за 08.07.2014.године.

У одговору на поднети захтев за заштиту права на суђење у разумном року, поступајући судија у предмету Основног суда у Шапцу се изјаснио да се између предлагача и његове бивше супруге воде многобројни парнични, извршни и кривични поступци у вези спорних питања након развода брака и да је против предлагача вођен извршни поступак јер није желео да добровољно врати дете и да га је скривао на разним местима због чега је двема правноснажним кривичним пресудама оптужен због кривичног дела одузимање малолетног лица. Такође је навео да је на основу тужбе Центра за социјални рад, предлагач делимично лишен родитељског права, а да се његово виђање са дететом одвија у контролисаним условима у просторијама Центра. Имајући у виду све околности случаја и посебно водећи рачуна о томе да ли је угрожен интерес детета, суд је поступао у најразумније могућим роковима.

Разматрајући разлоге и наводе захтева за заштиту права на суђење у разумном року у парничном поступку који се води пред Основним судом у Шапцу у предмету П2 36/14, виши суд је имао у виду да оцена разумног трајања судског поступка зависи од низа чинилаца, а пре свега од сложености чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашање подносиоца

захтева за заштиту права на суђење у разумном року као странке у поступку, поступање судова који воде поступак, као и значаја права за подносиоца.

Примењујући одредбе члана 6. став 1, члана 67, члана 154. став 1, члана 160, члана 266. став 1, члана 269. став 1. и члана 270. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр. 18/05 и 72/11), виши суд је утврдио да је предметни парнични поступак започео 27.01.2014.године подношењем тужбе Основном суду у Шапцу за лишење родитељског права бивше супруге предлагача и да је трајао 4 месеца и 21 дан до подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року. У време доношења побијане одлуке парнични поступак није завршен. Виши суд је констатовао да је прво рочиште одржано нешто више од месец дана након пријема тужбе суду 04.03.2014.године, иако Породични закон прописује да треба да се одржи у року од 8 дана од пријема у суд. По оцени вишег суда, основни суд је у оквиру расположивих могућности настојао да што хитније поступа у том предмету, што се види из чињенице да је термин првог рочишта првобитно био одређен за 07.04.2014.године, померен за више од месец дана унапред и то за 04.03.2014.године. Основни суд је на том одржаном рочишту одмах одредио извођење доказа и то прибављањем извештаја Центра за социјални рад Шабац, што је у складу са одредбом члана 270. Породичног закона. Одмах након добијања извештаја, дана 06.05.2014.године је одржано ново рочиште на којем је предлагачу остављен рок за предлагање сведока, а ново рочиште заказано за 17.06.2014.године. На овом рочишту предлагач је напустио суђење незадовољан радом поступајућег судије, па је исто морало бити одложено, а ново рочиште заказано за 08.07.2014.године. У току трајања поступка одбијен је захтев предлагача за изузеће судије 26.02.2014.године, а такође и одбачен нови захтев за изузеће 19.06.2014.године.

Оцењујући критеријуме сложености поступка, виши суд је утврдио да се оспорен парнични поступак води по тужби предлагача за лишење родитељског права бившег супружника у односу за заједничко дете, те да је у том поступку потребно прибавити одговарајући извештај од установа специјализованих за посредовање у породичним односима као и саслушати одређен број сведока. Правилно је виши суд закључио да се ради о нарочито осетљивом поступку и да је потребно утврдити сложена чињенична питања ради примене правних норми, што указује на потребу да поступак мора да траје одређено време да би се сва питања правилно размотрила. Правилно је виши суд закључио да је предлагач као тужилац делимично одговоран за то што парнични поступак није још ефикасније текао у погледу извођења доказа. Наиме, од самог почетка предлагач је изражавао сумњу у рад поступајућег судије, па је подносио два захтева за изузеће, а рочиште заказано за 17.06.2014.године је морало бити одложено, иако су биле испуњене претпоставке за одржавање, јер је предлагач напустио суђење.

Оцењујући поступање првостепеног суда, виши суд констатује да је основна дужност суда да обезбеди да се избегне непотребно одуговлачење и да се предузимају оне радње у поступку које имају за циљ да се поступак спроведе брзо и ефикасно. Правилно је виши суд закључио да је првостепени суд редовно, у краћим временским интервалима, заказивао и одржавао рочишта, те да је ради утврђивања чињеничног стања прибавио одговарајући извештај Центра за социјални рад и правилно оценио да у конкретном случају нема значајних

неажурности нити пропуста у раду суда, а који су допринели дужем трајању оспореног поступка.

Правилно је виши суд оценио да је парнични суд у поступку у коме није било одуговлачења, до сада предузимао све мере у циљу расправљања основаности тужбеног захтева који се односи на то да се супружник предлагача лиши родитељског права у односу на заједничко дете, водећи при томе рачуна да заштити најбоље интересе детета. Правилно је виши суд закључио да у поступку који се води пред Основним судом у Шапцу у предмету П2 36/14 предлагачу није повређено право на суђење у разумном року зајемчено одредбом члана 32. став 1. Устава и правилно одлучио када је одбио захтев за заштиту права на суђење у разумном року сагласно одредбама члана 8а. до 8б. Закона о уређењу судова.

Из наведених разлога, неосновано жалбом предлагач побија одлуку Вишег суда у Шапцу.

Врховни касациони суд је ценио остале наводе у жалби предлагача и нашао да су неосновани и да не утичу на правилну одлуку Вишег суда у Шапцу.

Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 401. став 1. тачка 2. ЗПП и члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку жалбу предлагача одбио као неосновану и решење Вишег суда у Шапцу потврдио.

Председник већа – судија
Снежана Андрејевић,с.р.